

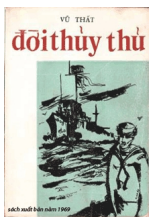
Đi m sách “Đi th y th ” c a Vũ Th t

Tác Giả: Hoàng Lan Chi

Thứ Năm, 26 Tháng 7 Năm 2012 21:25

“Đi Th y Th ” c a Vũ Th t, xu t b n t 1969 và tái b n 2012 là cu n truy n lời cu n tôi xem h t trong m t ngày. T a đ đã nói lên n i dung quy n sách. Cu c đi c a ng i lính sông n c s là nh ng khám phá thú v cho ng i ngoài gi i H i quân. Không nh ng th , “Đi th y th ” còn h p d n c v i chính nh ng ng i h i quân mu n tìm i chút k ni m c a m t th i x a cũ.

T ng quát:

Tr c kia thu n sinh tôi thích “Đi phi công” nh ng bây gi nhìn i thì th y có v h i h i h t vì ch là chuy n tình th m ng lãng m n và r t ít ki n th c v đi s ng không quân đ c trình b y.

“Đi th y th ” không ph i th . Trong “Đi th y th ”, tôi đã đ c bi t cu c s ng c a ng i lính trên m t chi n h m ra sao. T t c nh ng nét khái quát đã đ c tác gi trình b y. Đó là đi u c n thi t vì ng i ngoài nh chúng tôi không c n bi t đ n nh ng chi ti t nh nh t.

300 trang, 15 ch ng và m t ch ng k t. Bìa trình bày nhã, mang d u n đi d ng m u xanh n c bi n c a n n, m t chuy n t u b ng b nh, huy hi u h i quân m t góc. Hình nh h i m nh t không đ c s c nét. Hình nh này theo tác gi cho bi t đó là s mô t con tàu h i hành tr c ch Hoàng Sa vào m t chi u mù s ng đ y sóng gió. M t sau là ti u s gi n d v i hình nh Vũ Th t tr m t ng m nhìn vùng sông n c l ng l . Cũng m t sau, còn có các c m nh n ng n g n nh nhàng c a b n b n vẫn v quy n truy n.

Đi m sách “Đi th y th” c a Vũ Th t

Tác Giả: Hoàng Lan Chi

Thứ Năm, 26 Tháng 7 Năm 2012 21:25

Vũ Th t m đ u v i Ch ng 1 là chuy n tình c a thi u úy B ng v i m t n sinh Gia Long. Ch ng k t là m u đ i tho i v i m t ng i tình khác h c y khoa. Cái đ u là đ dang đ đ n đ t đ c gi đ i vào th gi i “nh ng ng i đàn ông trên chi n h m”. Cái cu i cũng l ng l nh con tàu đi vào vùng bi n mênh mông... Còn l i 14 ch ng v i kho ng 4 ch ng k chuy n tình, vài ch ng đan xen n a tình n a bi n, và còn l i là thu n túy sinh ho t th ng ngày c a m t chi n h m. S phân b dàn tr i nh v y tôi cho là h p lý. Ng i đ c không quá m i m t v i chi n tr kéo dài và cũng không quá “ngán ng m” v i nh ng m u chuy n tình th i hi n sinh yêu cu ng s ng v i. Nh ng trang cu i là ph b n “Chi n th ng Vũng Rô năm 1965” v i đ y đ hình nh các chi n l i ph m nh là m t minh h a cho ch ng mô t m t tr n đ ng đ l n nhi u ngày v i b n c ng s n x m l ng.

Đ i s ng trên chi n h m c a ng i th y th là nh ng m nh đ i Th t, nh ng b c tranh Th t và r t thú v v i tôi, m t ng i ngoài quân đ i.

Bên c nh đó, nh ng câu chuy n tình c a nhân v t chính thì “bay b m” quá, chính xác là kho ng b n m i tình v i b n ng i con gái ch ng nh ch c t đ trình làng m t Thi u úy H i quân hào hoa! Tôi cho r ng n u Vũ Th t xây đ ng c u trúc khác, m t m i tình Th t v i m t n sinh “con nhà lành” nh m t b n ch n ki u “cây đa đình làng” thì s h p ý v i nhi u đ c gi h n. Nh ng nh v y thì đâu còn cái “huy n tho i” v các chàng áo tr ng m i b n b m t b n đ ?

Đ i th y th

Cái đ c s c nh t c a truy n là đ i ng i lính bi n trên chi n h m. Tôi thú v đ c. Đi u tr c nh t tôi c m nh n là k lu t quân đ i. Xuyên su t truy n, Vũ Th t cho ta th y ng i sĩ quan H i quân – và nói chung sĩ quan quân đ i Vi t Nam C ng Hòa - đã đ c đào t o r t bài b n. Đi u tiên là vi c t y r a cu c s ng h c trò lè phè b ng ph ng pháp s t thép m nh danh là trò ch i hu n nh c. K lu t đ c thi t l p h p lý. Ki n th c chuyên môn đ c trang b đ y đ . Riêng trên chi n h m, th t c đón và ti n h m tr ng đ c viên thi u úy tr m i ra tr ng vi t b ng m t gi ng v n đ i đ m. Có m t câu Vũ Th t nh ngay khi h c “Hu n Th Đi u Hành Căn B n Chi n H m” - và tôi cũng nh ngay là: “H m tr ng có toàn quy n s đ ng m i bi n pháp đ duy trì an ninh tr t t , đ b o v sinh m ng và tài s n qu c gia”. Vũ Th t đã vi t nh sau: “Tôi r t hài lòng v i quy n Hu n Th . Mu n tr thành m t h m tr ng, tôi ph i qua t ng ban ngành, ph i rành r t ng ban ngành cùng v i nh ng m i quan h đ ng b gi a chúng. Y u kém v b t c ngành nào cũng khi n vi c ch huy m t hi u qu ”.

Qua t ng ban ngành là qua t ng ban ít r c r i đ n ban chuyên môn cao. Đó cũng là m t nét hay c a... đ i th y th . Sau hai năm rèn luyện n i quân tr ng, viên Thi u Ủy tr ph i t p s t nh ng vi c đ nh t trên tàu. Sĩ quan m i ra tr ng trên chi n h m ph i b t đ u b ng ph trách ban m th c. R i đ n v n chuyên, tr ng pháo, truy n tin, h i hành. M i ban m t chuyên môn h n, r c r i h n. Đi u đó giúp cho ng i h m tr ng sau này bi t rõ m i th trên ngôi-nhà-chi n-h m-c a-mình. Và tôi, tôi r t hài lòng v i nh ng ng i lính nh thi u úy Võ B ng trong truy n. H đã đ c đ y đ c n th n quân tr ng, h th c t p nghiêm ch nh chi n h m, h ý th c đ c nhi m v và trách nhi m sau này c a h đ i v i t qu c và đ ng bào. Và t t c b t đ u b ng tình chi n h u. Tình chi n h u đã đ c tác gi mô t i nhi u khía c nh. M t trong nh ng khía c nh nằm trong s mô t c a tác gi v công vi c “sĩ quan m th c”. Các sĩ quan này th ng đ c “o b ’ vì các th y th hay tiêu tr c m n sau.

Qua s ch đ n c a h m tr ng, h m phó cùng các nhân viên chuyên ngành khác, thi u úy B ng đã đ c h c và tôi, đ c gi thì đ c bi t! M t s thú v đó là “h i hành trong s ng mù ch khác gì hi p sĩ mù nghe gió ki m. Con tàu ph i ng nghe ti ng còi đ tránh nhau. Khi ‘th y’ nhau thì coi nh đã mu n. Tàu không ph i th ng nh cái xe đ p. Th ng là gi m và lùì máy” (Trang 75).

Hay “ph i nh n đ ng phi c . N u không nh n đ ng đ c thì c ph i coi t t c là ...đ ch. Tàu ph i ch y ch chi. Tàu nào c a ta cũng s n c trên nóc đài ch huy đ phi c nh n đ ng.” (Trang 87). Tôi b t c i khi Vũ Th t dí đ m: “H c bao nhiêu th m t quá. Bây gi i ph i h c nh n đ ng phi c ! Xem ch ng không đ . Chi c nào ch ng có mũi, có thân, có cánh, có đuôi? V y khác nhau ch nào h tr i?” Thi u Ủy B ng “kêu tr i” i tu i 22 lúc đó ch khác gì chúng tôi kêu tr i i tu i 20 khi nhá m y công th c hóa h c. Xem ra m nh b ng h m tr ng nào có đ gì h n m nh b ng đ i h c c a chúng tôi?

“Mùi đ t li n! Ch nh ng ai đi bi n lâu ngày m i nh n ra mùi h ng tuy t đ i u đó” (trang 100). Tôi b t ng v i giòng ch nh nhol mà tha thi t này. Ch a bao gi đi bi n lâu nên tôi khó bi t mùi đ t li n nh ng ng i lính bi n đã reo lên mùi đ t li n và coi đó là m t mùi h ng tuy t đ i u làm cho tôi c m đ c h t ý nghĩa c a ng i s ng lênh đênh sông n c ra sao!

“Di chuy n v đêm tôi r t s chi n h m tông ph i ghe thuy n.....Áp đ ng nguyên t c đ i nhau, ‘xanh đ i xanh, đ đ i đ ’. Xanh là m n h u, đ là m n t . Nh ng có khi th y có c đ và xanh nghĩa là hai tàu đang ch y ng c chi u trên m t th y trình. V n chuy n th nào cho xanh đ i xanh và đ đ i đ đây” (trang 104). Tôi cũng thú v l y vì đ c h c hàm th “xanh đ i xanh đ đ i đ ” qua văn Vũ Th t!

Ch ng 12 cho tôi nh u thú v h i h p khi Vũ Th t mô t chi n h m i bãi vào m t ponton n m kh i kh i ngoài lòng sông. Nh ng t t ng h t s c “nhân b n’ c a ng i –lính-h m-tr ng nh “b t dân chúng đ i lâu là th t nhân tâm” (trang 185) hay “M c c n tàu rút ra đ c nh ng m t lòng dân là khó l y l i” (trang 192). Cũng ch ng này Vũ Th t làm tôi kinh ng c khi anh vi t: “Trăng đ t li n đ p h n. i bi n, trăng ch t o m t đ ng sáng m o h y dài t i chi n h m. Trăng i bi n xa xăm và cô đ n. Trăng đ t li n g n g i và chia s ” (Trang 193). Đ y, n u không là ng i lính v i tâm h n vẫn ch ng thì khó đi n t trắng-đ t-li n và trăng-i-bi n, cô đ ng nh th . Và tôi, ng i-c a- đ t-li n làm sao bi t đ c trăng đ t li n g n g i và chia s n u không đ c Vũ Th t?

Duy nh t cu n truy n ch có Ch ng 15 mô t tr n chi n. Không bi t các v c u quân nhân c m nghĩ gì nh ng tôi thì thú v khi đ c “H m tr ng và đ i đ i bi t kích t ng trìn cho th m quy n c a mình kèm theo đ ngh riêng”. H m tr ng cho r ng i bãi đ c, n u tăng c ng h i và phi pháo. Ông Đ i Đ i Tr ng Bi t Kích thì t ch i n u bãi i không đ c b o v t ng đ i an toàn. Tôi t ng t ng hai v th m quy n s quy t đ nh th nào tr c tình hu ng này. Lính nh con. C đôi bên “th m quy n” đ u không mu n t n th t cho “con c a mình” nh ng t u không i bãi đ c thì đ i đ i cũng không lên b chi n đ u đ c. Ch ng này cũng làm tôi nảo lòng vì s ra đi c a h sĩ Thành và đ ng th i là s c m ph c v i Trung Đ i Ng i Nhái. V i ng i ngoài quân đ i, l i là ph n , xu t thân n sinh Gia Long nh tôi thì “ng i nhái hay bi t kích” v n là nh ng hình nh r t oai hùng!

Tính nhân b n

Dù là quân nhân v n mang ti ng “b bã thô l ” nh ng “Đ i th y th ” không cho tôi chút hình nh nào v nh ng nét đ c tr ng đó. Toàn cu n truy n là tình chi n h u. T ông h m tr ng thi sĩ đ u tiên đ n ông h m tr ng lè nhè th hai, t viên h m phó nguyên t c đ u tiên đ n ông h m phó h i hách th hai đ u có “tình chi n h u” trong đó.

Tính nhân b n th hi n ở ông H m Tr ng th hai khi tác gi mô t m t chi c ghe suýt b chi n h m ghi n nát. Chi c ghe này ch m t ng i ph n đ p ph i mìn. B ch ng và ch ng c a cô lái ghe đ a c u c p trong đêm t i. H m tr ng đã quát to khi chi c thuy n này suýt đâm vào chi n h m c a ông: “giao liên h ?”, nh ng sau đó khi cho ng i ph n lên chi n h m, s c u và giúp đ a h đi b nh vi n, ông v y tay v i ông c : “C i, c i l i m nh kh e và t nay b cái ki u ‘b m c l n, b m quan l n’. X a quá r i, Tây nó v n c h t r i”. (trang 206).

Tính nhân b n và h t s c Th c cũng th hi n ở ch viên thi u úy tr nhìn anh h sĩ n i ti ng ba gai, b ng đ ng có c m tình. Có c m tình ch vì khuôn m t “du đãng” c a anh ta. Đi u đó không l ch vì viên Thi u Úy m i đ c xong “Đi u ru n c m t” c a Duyên Anh! (trang 43) Tôi b t c i khi đ c đo n này. Tôi hi u Vũ Th t nói th t vì chính tôi, cô n sinh Gia Long ngày th ngày y,

Đi m sách “Đi th y th” c a Vũ Th t

Tác Giả: Hoàng Lan Chi

Thứ Năm, 26 Tháng 7 Năm 2012 21:25

---

cũng b nh h ng c a ti u thuy t Duyên Anh đ nhìn nh ng ng i-du-đang-nh ng-hào-hùng b ng con m t ng ng m ! Cũng h t s c Th t khi Vũ Th t bu t mi ng đ ngh ng i h sĩ c h i n u g p kh n khó r i sau đó h i h n. H i h n vì th y l ng thi u úy c a mình cũng ch nhi u nh n gì theo ki u “c ch a mang n i mình c đã mong đeo bông”. Tôi cho là Th t vì ch nh ng ng i có lòng nhân th t s , lòng nhân b m sinh m i có nh ng suy nghĩ ki u y. Bu t mi ng đ ngh r i h i h n vì bi t s c mình nh nhoi!

Tính nhân b n rõ nét nh t ch ng 15 khi viên thi u úy đau lòng vì cái ch t c a ng i h sĩ, và sau khi suy nghĩ, tính toán r i “cân đong đo đ m”, anh quy t đ nh t m th i nh ng căn nhà khang trang (mà ng i tình t ng cho anh đ anh l y v s m, kh i ph i dành đ m trong 5 năm) cho gia đình v con viên h sĩ. (trang 268)

Kh c h a nhân v t

S nhân v t c a “Đi th y th” không nhi u. G p cu n truy n l i, vài nhân v t chính n i b t v i nh ng cá tính riêng c a h : viên Thi u Úy, ng i b n cũ th i trung h c nay là khóa đàn anh, 2 ông h m tr ng, 2 ông h m phó, viên h sĩ, 3 ng i tình n i b t và 1 ng i tình m h nh ng l i xu t hi n Ch ng k t. Có l đ ch đ chính là “Đi th y th” v i nh ng gì viên thi u úy tr i qua i chi n h m cùng nh ng m i tình đ m hoa cho đ i lính nên vài nhân v t ph có v nh chính. Tôi s thích h n n u nh 2 nhân v t ph , là 2 viên H m tr ng và ng i b n cũ, đ c mô t nhi u h n v sinh ho t c a h . Tuy v y, “Đi th y th” ch p nh n đ c v i toàn c nh v nhân v t chính, Thi u Úy B ng, m t ng i mi n Nam chân th t, t t b ng, hi n l ng v i đ y đ “h n ái ” c a đ i th ng. Thi u Úy B ng có tâm t t nh ng cũng đ c v r t th t v i tính s ma và s ch t khi đ ng đ u v i sóng gió hay quân thù l n tr c đ i n đ u tiên. Nh ng phác h a dí đ m v viên h m tr ng thi sĩ. Đ c gi cũng th y đ c tài ba c a viên h m tr ng này khi đ i u khi n chi n h m. Cũng v i ngòi bút Vũ Th t, viên h m tr ng th hai đ c mô t v i v khó a h n, hay lè nhè nh ng ngh thu t đ i u khi n chi n h m c a ông qu là “c”.

Nói chung, đ di n t “đ m l c” c a ng i h m tr ng h i quân Vi t Nam C ng Hòa tiêu bi u cho đ i th y th thì Vũ Th t đã hoàn thành trách nhi m.

Tính giáo d c

Có l xu t thân nhà giáo nên tôi chú tr ng đ n tính cách này c a cu n truy n. Ngoài ph n mô

Đi m sách “Đ i th y th ” c a Vũ Th t

Tác Giả: Hoàng Lan Chi

Thứ Năm, 26 Tháng 7 Năm 2012 21:25

---

t nh ng chuy n tình mà tôi không thích “tính cách b o d n” h i l li u c a các n sinh th i 1960, còn l i thì tôi nghĩ r ng “Đ i th y th ” đ t đ c m c đích giáo d c c a nó. Ít ra thì nh ng ng i tr , tr đ y là không ph i là ng i c a VNCH, không ph i l n lên t cu c chi n, sau khi xem xong, cũng hình dung đ c m t qu c gia Vi t Nam C ng Hòa nh th nào. Qu c gia y có nhân quy n không, có đào t o quân đ i đúng k c ng không, đ o đ c chung trong xã h i có t t đ p không, tình ng i trong xã h i y nh th nào.

L i k t

“Đ i Th y Th ” là quy n sách đ u tay c a Vũ Th t đ c k b ng th h i ký qua nhân v t x ng “tôi”. Qua tác ph m này vi t vào 1963, tôi th y ông là nhà văn có trách nhi m: Trách nhi m c a ng i vi t văn, không ph i ch vi t cho mình, mà là vi t cho m t t p th mà mình là m t ph n c a t p th y.